

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in volja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravljalstvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Kovak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za ostanila se plačuje od navadne vrstice, če se natlačo enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Z mesecem julijem začne „Slov. Gospodar“ drugo polletje; prosimo torej p. n. naročnike, ki so samo za pol leta bili naročnine poslali, naj ponovijo naročilo o pravem času, da ne pride nered v pripošiljanje.

Tudi novi naročniki se sprejemajo. Do konca leta znaša še naročnina 1 fl. 60 kr., do 1. oktobra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah.

Upravništvo.

Posilne delalnice.

(Konec.)

Na srečo države so se do leta 1879 bili liberalci že precej zdelali. Z državnim vozom niso mogli več naprej, nazaj pa niso hoteli, tedaj pa so se v svoje ministre zaleteli, češ, da so le-ti vse nevolje krivi. Za-nje je bilo po takem še najbolje, da so smeli, na višjo voljo, domov. Njih mesta so zaseli grof Taaffe in tovarši. Dobre volje so pač precej le-ti seboj prinesli in bili bi radi državo spravili na pravi tir, ali večina konservativnih in slavjanskih poslancev v državnem zboru ni bila velika, potlej pa še novi vladi niso veliko zaupali. Na drugi strani pa je bila liberalna manjšina dovolj močna in v tem edina, da je vladi in večini v državnem zboru kljubovala, kjer je mogla, in skorej več, ko je smela. To je bila velika nadloga.

Lehko se torej ve, da je vladi delo sprave in vzboljšanja bolj lezlo, kakor pa teklo. Za vsako stopinjo so ji poslanci večine še le s trdo silo tal pridobili, toda, hvala Bogu! delo ni obtičalo. Precejšnje število dobrih postav se je sklenilo. Če bodo le prav živjele, pa se bo blagostanje pri delalcih pa tudi na kmetih s časom povzdignilo. Same postave se ve, da ne storé vsega, veliko pri tem pride na njih izpeljevanje. Te je v rokah c. kr. vlade in njenih organov po državi, pa tudi v naših, posebej še v rokah županov. Treba je torej, da storimo vsi, kar smo v tem dolžni za blagor države.

In v tem imamo še posebno prošnjo do naših

županov gledé na postavo posilnih delalnic. Njo je zadnji državni zbor, malo pred koncem, dognal in sedaj so jo svitli cesar že potrdili. Župani jo bodo po „drž. zakoniku“ dobili v roke in ne bo dolgo, pa se bo reklo, izpeljati jo in se je trdno — držati. Po besedi jo prinesemo mi brž, ko nam pride „drž. zakonik“ v roke; kaj pa so in za koga bodo posilne delalnice, to se bere že na drugem mestu v 18. šte. „Sl. G.“

Kar je prvo treba, je to, da ne pusté župani svojih ljudi z doma. Doma je le doma in kruha, vsaj pri nas na Malem Štajerju, še ne manjka; kder le hoče, prisluzi si ga v domači ali bližnjih srenjah. Kdor torej na tuje sili, posebno v mesta v fužine, k železnicam i. t. n., nima pravega namena in prej ko slej bo domači srenji na sramoto ali na škodo ali pa na oboje ob enem. Župan stori torej le svojo dolžnost, če brani tacim ljudem z doma. Se ve, da se sme to le goditi, dokler postava dopušča. Njegova dobrohotna beseda pa menimo, da bo največkrat izdala; žalostnih izgledov mu ne manjka; z njimi naj potrdi svoje prigovarjanje. S poino možno se vrne le redko kdo domov, večina — vsaj na stare dni — pride na stroške srenje in groza, v kakem stanu je pogostem njih duša ali vsaj njih truplo! Ječe, bolenišnice, beznice... beró se jim na lieu. Ženske privlečejo še po en ali po več sadov greha seboj in moški, odkar se žené brez dovoljenja srenje, pošljejo celo kopo na pol nagih otrok in boleno ženo še povrh v srenjo. To je pač huda kazen za to, da jim je bila na njenih tleh kedaj zibelka tekla. Liberalne vlade so to hotele, kako bi sicer bile tako postavo sklenile?

Drugo pa je potlej, da župani ne trpijo ljudi, ne tujih pa ne domačih, v srenji brez dela, brez poštenega zaslužka. Pri nas srenje niso tolike, da bi kdo ušel paznim očem župana. Kdor ni več za delo in nima za čem živeti, za-nj naj skrbi krščanska ljubezen srenječanov! To se tudi izgodi po dobrih slovenskih kmetih. Kdor pa ne mara dela, če je tuje, naj se mu brž pokaže pot v njegovo srenjo; če je pa domač, naj se mu ponudi delo,

ki ga zmore. Če ga ne mara ali če nagaja za to srenji, za-nj pride kakor navlašč prav — posilna delalnica.

Ako bodo naši župani povsod in vestno tako ravnali, ni, če sodimo po človeški, mogoče, da bi ta postava o posilnih delalnicah ne storila dobrega sadu.

(2)

K tisočletnici smrti sv. Metodija.

Apostola Slovanov, sv. brata Ciril in Metodij sta sicer velika dobrotnika celemu slovanskemu narodu, kateremu sta prižgala luč sv. vere ter položila temelj njegovi izobrazbi, in zato se letos tudi vsi Slovani tisočletnice smrti sv. Metodija manj ali več vdeležujejo; vendar mi Slovenci še imamo posebne uzroke, spomin smrti sv. Metodija hvaležno obhajati in se te tisočletnice po mogočnosti vdeleževati, kajti, kakor ustno izročilo trdi in tudi zgodovinski viri ne nasprotujejo, sv. Metodij je svoje dni po naših krajih potoval, naše prednike učil in v naši bližini dalje časa stoloval; tudi jezik, katerega je on govoril in v katerem je sv. knjige pisal, je naši slovenščini najbolj podoben, zato ga naš učeni rojak dr. Miklošič vedno staroslovenščino imenuje.

Na den smrti sv. Metodija, ki se je letos na Velikonočni pondeljek dne 6. aprila po pretečenih 1000 letih na njegovem grobu v Velehradu posebno slovesno obhajal, menda ni bilo nobenega Slovenca zraven, ker takrat ni bil za tako daljno božjo pot ugoden čas; zato pa se zdaj, kakor slišimo, mnogo Slovencev pripravlja na božjo pot v Velehrad, kder truplo sv. Metodija počiva, da bi ondi 5. julija na god sv. Cirila in Metodija, za se in za celi slovenski narod sv. bratoma dolžno hvalo in čiščenje skazali.

Mnogim drugim pa, ki bi tudi srčno radi to božjo pot opravili, ne dopuščajo okoliščine, da bi na Metodijevem grobu sv. brata počastili, kajti od nas je na Velehrad tako daleč, da je treba za to pot precej časa in denarja žrtvovati, česar pa mnogi Slovenci ne zmorejo.

In vendar bi se tudi ti radi te redke slovesnosti kakorkoli vdeležili. Ali jim je sploh to mogoče in kako?

V naslednjem podajam le nekatere osebne misli, kako bi se naj tisočletnice smrti sv. Metodija tisti Slovenci vdeleževali, katerim ni mogoče na grob sv. Metodija v Velehrad in bodo toraj god sv. bratov Cirila in Metodija doma obhajali.

Srečen slučaj je, da se bo ravno letos god sv. Cirila in Metodija v nedeljo obhajal. Ta okoliščina sama na sebi je že dovolj tehten vzrok za dušne pastirje in verno ljudstvo, da ta den božjo službo v čast sv. Cirila in Metodija slovesniše obhajajo, da dušni pastirji v pridigi vernim razložijo pomen tisočletnice smrti sv. Metodija, in da se ta den kot praznik v cerkvenem in narodnem obziru obhaja.

Kresi užgani na predvečer goda sv. slovenskih

apostolov, cerkveni obhodi pred božjo službo, procesije na kakšno domačo božjo pot, sv. misijeni po farah v čast sv. Cirila in Metodiju z namenom, da bi se kmalu vsi Slovani združili v edino zveličalni katoliški cerkvi, bi gotovo veliko pripomagali, da bi se ta tisočletnica dostojno med Slovenci obhajala, da bi se čiščenje slovanskih apostolov med slovenskim ljudstvom bolj vdomačilo in širilo.

Pri tej priliki naj bi se tudi znana bratovščina sv. Cirila in Metodija priporočala in njeni namen razlagal in v bodoče bi se naj spet vsako leto vsaj enkrat uspeh te bratovščine od njenih voditeljev po časnikih naznanjal.

Tudi bi bilo lepo, ko bi pri sv. krstu ali pri sv. birmi bolj pogostoma otrokom imena teh dveh svetnikov dajali, saj ste imeni „Cirilek“ ali „Metodek“ za naš jezik in uho ravno tako prijetni, kakor postavim Franček ali Tonček.

Če bodo začeli stariši svojim otrokom ta dva svetnika za patrone izbirati, tedaj bodo se tudi podobe teh slavnih svetnikov med ljudstvom bolj širile in s tem tudi njuno čiščenje množilo.

To bi bila samo nekatera sredstva, po katerih bi se zamogli vsi Slovenci tudi doma vdeleževati redke pa imenitne tisočletnice smrti sv. Metodija na Velehradu. Po takih in enakih slovesnostih bi si ohranili živ spomin na to velikansko cerkveno slovesnost, spodbudili bi se k večji hvaležnosti in k večjemu čiščenju do sv. Cirila in Metodija, ki sta bila na zemlji naša apostola in sta zdaj v nebesih naša priprošnika.

+

Gospodarske stvari.

Gozd in njegov vpliv na kmetijstvo.

O gozdnem vplivu na razne stroke kmetijstva je prinesel nek Graški gospodarstveni list sostavek, kateri je tako izvrsten in za kmetovalca tako podučljiv in važen, da si ne moremo kaj, da bi ga ne podali tudi v slovenski obleki svojim častitim bralcem.

Omenjeni list pravi: Vлага in toplota ste glavna pogoja vsega življenja, to hoče reči, da je za vsako življenje mokrote in pa toplote potreba. Kjer pomanjkuje vode, tam se posuši vsaka posejatev, kjer pa ni toplote, tam ne dozori nobena rastlina. Kakor pa je gozd na vlažnost silnega vpliva, tako tudi na toploto.

Vročega poletnega dneva gremo radi v gozd, da se nekoliko ohladimo in po zimi se delavec sred gozda bolje počutijo in manj trpijo, ker je tukaj toplejše, nego na širokem prostem polju; zopet pa, kedar se podamo na kako visoko goro, kjer ni hiše ne bajte, prenočujemo rajši sredi gozda med drevjem, nego pod milim nebom, ker nas gozd mraza in vetra varuje. Ti resnični dogodki nam pričujejo, da se v gozdih skrajnosti vročine in mraza krhajo in da se toplina tako bolj enakomerna napravi. Če prašamo po uzrokih teh prikazni, pridemo do